

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Junius' 4-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Végezete a' Frantzia Romai Catholicus Fő Papok' Nyilatkoztatásának, mellyet minden Pairekkel azon napon közlöttek, minekelőtte a' Religiónak a' nyomtatási szabadságot illető törvényből való kihagyatása a' Pairek' kamarájában is meghatározott volna (lásd a' M. Kurir' 333-dik levél lapját) —

„Ez leszen egyedül a' Morál és Religió' talpköve, az a' minden kötelességek' mértéksinórja, mellyet emezek, az emberek' elébe fognak szabni, 's mindkettőjük, a' Religió és a' Morál, a' jóvallott törvény' magasztalójinak értelmek szerént, nem egyéb fog lenni, annál, a' mivé azt, kineknek önn' gondolkodása tenni fogja. —

„Nem — teleyességgel nem azért adta a' Világ' Fő Ura az embereknek a' lételt, 's nem azért ajándékozta meg őket okossággal, hogy bizontalan képzelődéseik' és vélekedéseik játékává tegye őket; az a' Fő Hatalom, ki a' maga egyéb teremtményeinek azt parantsolta, hogy azon phisikai (testi) törvényeknek, mellyek által ők kormányoztatnak, elmulaszthatatlanul engedelmeskedjenek: éppen úgy megparantsolta azon megkülömböztetett jusokkal felruházott teremtménynek is, a' kinek eszet, akaratot, szabadságot, és moralitást adott, hogy azon Religiói törvényeket, mellyeket nékie elejébe irt, szoroson megtartsa. Dogmákat adott néki tudtára mennyei jelentések által, megparantsolván, hogy higgye azokat; pa-

rantsolatokat szabott elejébe, hogy tartsa-meg; Cultust rendelt néki, megparantsolván, hogy gyakorolja. Hogy mennyei jelentések által előnkbe irt parantsolatainak bátorságot (bizonyos követést) szerezzen, azoknak követőikre nézve örökös boldogságot, megrontóikra nézve pedig örökös büntetéseket határozott a' Fő Törvényadó; 's az igasságoknak, parantsolatoknak, gyakorlásoknak (ájtatosságoknak), ígéreteknak, 's fenyegetődzéseknek massáját, (nyalábját), mellyek egygyütt vévén az ő egész Revelatioját (a' Szent irást, a' Bibliát) teszik, oly bizonyágtételek által erőssítette-meg, mellyeket minden ember oly könnyen megérthet, 's a' mellyeknek igassága oly szemebetűnő, hogy be kell az embernek a' szemeit hunyni, ha látni nem akarja.

„De a' mi még több: Hát ezt a' belső Érzést, mellyet ti a' külső Revelatio' helyébe akartok tenni, ki adta ezt az emberek' szívébe? Nem más, hanem éppen ez a' Szent Revelatio. Ennek egygyik jó téteménye ez: Visgálja-meg tsak jól a' Hitetlen egyszer a' maga szívet, 's meg fogja látni, hogy egyedül tsak a' maga ifjuságában beszívott religiói tudomány légyen az, a' mi az ő szívébe eme' nagy betsű magot behintette, a' melly oly nagy természeti erővel bír, hogy azt semmi indulat meg nem fojthatta. A' Hitetlen is, hogy a' Religiónak goromba megbántathatását törvényesé tegye, azzal él eszközül, a' mit a' Religiótól vett. Mi itt a' jóvallott törvényczikkely' egygyik Oltalmazójának szá-

„jáb^o hozunk - fel egy nagyon betses val-
 „astételt. — „Az istentelenséget (így szol-
 „la ez) meg kell zabolázni, ha a' Stá-
 „tust nyughatatlankodtatja; ebben áll a'
 „jó Morál, jó Philosophia, 's jó törvé-
 „nyes alkotmány' principiumaiszerént az
 „igaz valódiság, a' törvény' valóságos
 „lelke, valóságos határa.“ — De hát
 ugyan illik-é ide a' Ha? Nem nyughatatlan-
 kodtatja-é az istentelenség a' Statust már
 tsak magában is? Midőn a' Revelatiónak
 azon szent kötelét, melly által az emberi
 nemzet az istennel öszszetsatoltatik, el-
 szaggatja, meg tágitja ekkor az embereket
 egymással öszszetsatoló köteleket is. Midőn
 azt a' Törvényadót, kinek mennyei jelentés
 által kinyilatkoztatott és látható méltósá-
 ga kötelességeket ír előnkbe, azoknak be-
 töltetésekről itél, 's annak általhágójit
 megbünteti — szem-elől eltünteti: ek-
 kor minden embert önnön maga birájá-
 vá, önnön törvényhozójává teszen; azt
 tselekszi, hogy az ember önnön magát
 tartsa a' maga embertársai eránt való
 magaviselete' megítélőjének. —

„Annak mentésére, hogy a' Reli-
 „gió a' jóvallott törvényczikkelyből kiha-
 „gyattassék, azt is felhozzák fogásúl, hogy
 a' Constitutzió által, minden isten-
 tiszteleteknek telyes szabadság engedte-
 tett. Azt erőssítették, hogy ha a' Reli-
 „gió a' törvénybe bététetődne (az az, ha
 az azt gorombán megtámadó írókra bün-
 tetés határozatna), ez által megtiltódna
 a' Religiói principiumoknak oltalmazha-
 tása: — „Az a' törvény (így szolltak ezek),
 „melly által a' külömbkülömb Keresz-
 „tyén Hiteknek Vallástételeik megesmer-
 „tettek, 's a' melly által a' több Vallások
 „is mind oltalmaztatnak, ezen Vallások'
 „sorsosi közzül egygyiknek is meg nem
 „tilthatja a' maga Dogmáinak 's Cultu-
 „sának oltalmazását, a' nélkül, hogy ön-
 „nön principiumának ellene ne mond-
 „jon. (A' Morálja mindeniknek egy). Ha
 „tehát minden szorosabb meghatározás

„nélkül a' törvény a' Religiónak minden
 „goromba megbántatását megbüntetné:
 „valyon így nem kellene-é félni attól,
 „hogy ezen határozás az *intolerantiára*
 „fogásul szolgálhat. A' külömbkülömb
 „vallású lakosok békességesen élnek egy-
 „más szomszédjában, 's mi ennek az
 „okozója? Nem egyéb annál a' szabad-
 „ságnál, mellyel birnak; azon szempil-
 „lantattól fogva pedig, hogy ti ezen sza-
 „badságot semmivé teszitek, tyrannusok
 „lesztek. Czélzássotokat így se fogjátok
 „elérni; így se' fogjátok véghez vinni,
 „hogy egy Religió' szolgálja a' másoknak
 „Dogmáit meg ne támodják, hogy azo-
 „kat gyűlölségeseknek, gyalázatosoknak
 „ne nevezzék. Ekképpen fognak minden
 „Religió' szolgálja beszélni; 's hogy így
 „beszéljenek, minnyájoknak jussok van
 „reá, 's bizonyosan így is fognak be-
 „szélleni. Én semmi külömbiséget nem
 „látok azon Principium között, melynél
 „fogva a' jóvallott czikkelyt meg akarják
 „jobbitani, az által, hogy a' *Religiót*
 „abba be akarják iktatni, és a' *Domitia-*
 „*nus Törvényei* között, 's a' többi.“ —

„Ezen okoskodás szerént tehát a' Re-
 resztyén Hitnek 's az ő tudományainak
 egymás ellen való oltalmazásokat úgy
 kell képzelnünk, mint az istentisztelet'
 szabadságának megsértetését; eszszerént
 nagy igasságtalansággal, a' *Goromba*
megbántás 's a' *Controversia*, egymás-
 sal feltseréltetnek. Azok tehát, a' kik mé-
 részen efféle erőssítésekkel állanak elő,
 egy részről a' Bossuet 's Nicole' és
 egyéb Catholicusoknak, más részről pe-
 dig a' Claude' 's Bosnage' 's egyéb
 Protestánsoknak Polemicus munkáik-
 ról, semmit se' tudnak. Ők nem tudják,
 vagy úgy mutatják, mint ha nem tudnák,
 azt, hogy a' Szeretet, minden Ke-
 resztyén Hitnek legfontosabb törvénye.
 Minden féle hitű Religiók, midőn a' ma-
 gok Tudományaitak védelmezik, az Egy-
 ház' régi *Controversiá* közzül a'

legnevezetesebbnek, a' nagy és szent Augustinusnak nyomdokait követik: *Pereant errores, vivant homines*. E' volt az ő principiuma, 's ez a' principiuma a' mi Religiónk' Oltalmazójának is. Mondjon a' rágalmazás a' mit akar, de e' volt ezeknek szavok örökké, 's ez is fog lenni mind örökké.

„Hanem legmegfoghatatlanabb és legbosszantóbb ezen ellenkezésben az, hogy maga éppen az a' Hitetlenség, a' melly úgy mutatja, mint ha azt hinné, hogy, ha a' jóvallott törvényczikkely ekképpen megjobbítódna, a' fogna belőlle következeni, hogy a' különböző hitű Egyházak egymást bántani fognak, maga árasztja ki reájok megszűnés nélkül azon mérget, a' mellyel ő maga tele van. Énekek, Journalok, Pamphlettek, Broschurok, 's minden egyebek eszközül vétetnek az Urnak és Idvezítőnek megtámogatására. Itt tsufolódások, ott sértegető beszédek, amott goromba megtámogatások pökdöstetnek ki ellene; mellyek mind rágalmazások. —

„Attól láttatván félni, hogy a' Religiónak a' goromba megtámogatástól való megoltalmaztatása által az *Intolerantiára* fogás, út, készittődne, nevetséges módon a' *Domitianus'* üldöző törvényeit azon törvénnyel hasonlítják össze, melly, ha felvétetődne, nem engedné meg a' Religiónak goromba megtámogatását. És a' hitetlenség mérészel az *Intolerantiáról* beszélteni! az a' hitetlenség, melly azon rövid idő alatt, míg a' Hatalmat bitangolá, minden üldözések között a' legkegyetlenebbet gyakorlotta! A' *Domitiánus'* és a' több Pogány Üldözők' törvényei, legalább egygyenként és megítéltetés után mészárlották a' Keresztényeket. De a' mi időnkbeli Istentelenek csoportonként gyilkolták 's fulasztották vízbe a' Religió' hűséges Szolgait, és nekünk az ő dühösségektől való megmenekedhetésre semmi egyéb módunk

nemvala, annál, hogy a' hazából kivándoroljunk, 's a' mivel birtunk mindenünket kardalészára (prédául) nékiek hagyjuk. A' legtüredelmetlenebb, a' legvérszomjúzóbb Secta ellen magának a' *Tolerantiának* nevében kívánnjuk és kérjük tehát ezt a' könnyürendelést, hogy a' Religio ne tétetődjék ezen Secta' megtámogatásainak czélzó tányérjává. —

„Mi, alább megnevezett Cardinalisok, Érsekek, és Püspökök, minnyájunk a' Pairkamara' tagjai, gondolkodásunknak ezen Kinyilatkoztatását, neveinknek aláírása által megerössítettük, oly véggel, hogy ez, a' Király, a' két Kamarák, a' Gallicana Egyház, a' Közönséges Egyház, és a' Szent Szék előtt, azon principiumnak közönséges kifejeztetéséül szolgáljon, mellyet a' mi Atyáink nekünk a' hitben mint zálogot hátrahagytak, 's a' mellyet mi, egy szent kötelességünkkel megegygyezőleg, és lelkiismeretes hűséggel, az utánnunk következőknek hátrahagyni tartoztunk. —

- † Perigord A. Cardinalis.
- † De-la-Luzerne C. G. Card.
- † A' Chaboni volt Püspök, Fr. Pair.
- † G. Courtois de Pressigny, S. Malói volt, most Besanszoni kinevezett Püspök, Frantzia Pair.

Már nem tsak ezen törvényczikkelyt, hanem a' Nyomtatási vétkezésbéli minden eseteket 's büntetéseket, a' Fő Papságnak a' Religiót illető hathatós Nyilatkoztatása ellen is, azon módon megerössította a' Pairkamara is, mint a' Követek' kamarája által megerössittetve hozzá érkezett; 130 Pair fogta pártját, 50 ellenzette.

Cardinalis Beausset 's az Evreui Püspök, kik hasonlóképpen a' Pairkamara' tagjai, nem irták alá a' Fr. Fő Papság' Nyilatkoztatását.

A' Követek' 's Pairek' kamarájának ezen határozásaikból 's a' Fr. Fő Papság-

mak felhozott Nyilatkoztatásából ki lehet hozni, hogy mitsoda tekintetből tettek ezen Fő Papok mostanság azon határozásokat, hogy ők minden tekintetben szorosán ahoz, és tsak is ahoz fogják magokat alkalmaztatni, a' miben a' Király és Pápa ő Szentsége egygyütt meg fognak egygyezni. Úgy látszik ezen határozásból, hogy a' Fő Papság az Egyházi dolgokat nem akarja a' Törvényhozó kamarák' Sanctiónálása alá bocsátani. E' lehet az oka, hogy az a' Concordata, melyben a' Király és Pápa ő Szentsége 1817-ben megegygyeztek vala, végrehajtást mind ez ideig nem kapott, 's már most, vagy a' Követek' kamarájának mostani gondolkodása szerént, még kevesebbé fog kapni, minthogy a' Gallicana Egyház' Oszlopai ezen Concordatát, azon változtatásokkal, mellyekkel ezt a' Törvényhozó kamarák megerőssítenék, elfogadni nem tanálja tanátsosnak. — (Juthat Olvasóinknak eszékbe, hogy ezen Concordata, annak idejében megfordult volt a' Követek' kamarája előtt, 's elő megvizsgáltatás végett Biztosság' elejébe is adattatott volt: de onnét az Országlószék által előbb visszavétetett, hogy sem közönséges vitatás alá bocsátódott volna, 's elővétettetése, mint látszik már most egészen elhalasztódott, vagy legalább azóltától fogva egész máig elő nem vétettetett).

* * *

A' Bavariai Közönséges Ujságnak egy Párisi levelezője Május' 18-dikán tsupa *azt mondjából* írt hozzá egy levelet, ekképpen: — „Egymást éri a' sok hír. A' nélkül, hogy valamelyikért kezességet válolnék, felhozok némelyeket. *Mondják*, hogy határainkon ezen nyáron néhány lógerek fognak tartatni, egy, északi határunkon *Lille* és *Sedan* között, a' másik napkeleti határunkon *Metz* és *Hünningen* között. *Mondják*, hogy két Mar-

schaljaink, kik előbbeni hadakozásainkból esmeretesek, mint északi és napkeleti departamentjeinknek Kormányozói, egyik *Lillé*be, a' másik *Straszburch*ba fogják útjokat venni. *Mondják*, hogy a' Frantzia Országi Catholica Egyház' ügyén új fordulás tétetett, annyiban, hogy a' Belső Minister által megkérdezett Érsekek és Püspökök úgy nyilatkoztatták ki magokat, hogy az 1801-béli Concordatának (nem az 1817-bélinek) alája fogják adni magokat, de tsak oly feltétel alatt, ha abban a' Romai Szent Szék 's a' Fr. Országlószék egygyütt telyesen megegygyeznek, a' mi felől nem gondolják, hogy megeshetne. *Mondják*, hogy bár mi hathatósan ellene szegzette is magát az Igasság' Ministere a' Számkivettett Frantziák' közönséges visszahívattatásának, tsakugyan ismét többeknek meg engedtetett, hogy az Országba visszatérhessenek. *Mondják*, hogy ismét újabb mesterkedések vétettek munkába annak végrehajtására, hogy a' Választási törvény legalább ideig-meddig felfüggesztesék. *Mondják*, hogy a' Helvétziai közelébb tartandó Diétán szó fog lenni azon *Capitulatzió*nak megszüntetéséről, a' melly szerént eddig Helvétziai Regementek voltak Frantzia zsoldon. *Mondják*, hogy Gen. Hülot, Petersburgba küldtetett volna, hogy tegyen ajánlást az eránt, hogy a' Frantzia Országlószék közbenjáróságot vállal a' Petersburgi és Stockholmi Udvarok közt előfordult egyenetlenkedésre nézve, melyre az adott alkalmaztosságot, hogy Svétzia még mind ez ideig meg nem fizette azon adósságot, mellyet akkor magára válolt, midőn Norvégia Svétziával öszszetsatoltatott, 's a' melly tekintetben, mint *Mondják*, a' *Stockholmi Udvar* azt hozza-fel mentésgül, hogy a' *Dániai Udvar* se telyesítette volna a' maga ígéretét, a' honnét a' következett, hogy Svétziának nagyon költséges hadi készületeknek tételébe került

volna Norvegiának elfoglalása. (Ezen költsönös feltételek a' Kieli Kötésben határozottak volt meg a' Svétziai és Dániai Udvarok közt). Ezek most Párisban a' minden napi újságok, mellyeket mindennütt hallhatni, 's a' mellyekről sokak külömbkülömbfélekeppen vélekednek."

* * *

Ezen Párisi tudósításban említették az Igasság' Ministerének a' Követek' kamarájában a' Számkivettett Frantziának visszahivattatása ellen tartott beszéde. Ezen beszédre azon kérelmek szolgáltatott alkalmatosságot, mellyek egy időtől fogva a' számkivettettek közzül némelyektől a' Követek' kamarájához azeránt érkeztek, hogy minnyájok botsáttassanak vissza hazájokba. Ezen kérelmeknek megvizsgálata Biztosság' elejébe adatott, 's régtől fogva nagy figyelemmel várta a' közönség, hogy mi fog lenni a' következése. A' Biztosság Május' 17 - dikén a' kamara' elejébe terjesztette a' maga vélekedését, de a' melly nem volt kedvező a' Számkivettett Frantziákra nézve, 's minthogy a' Biztosság' vélekedésének az Igasság' Ministere is nagyon pártját fogta, a' lett a' vetekedés resultatuma, hogy a' számkivettetésben szenvedők' kérelme fére tétetett, 's tsak annyiban maradt a' dolgok, hogy a' Király visszabotsáthatja közzülök azokat, a' kiket tettik, de a' kamara nem avathatja magát az ő ügyekbe. — Az Igasság' Ministere mélyen belé botsátkozott ezen kérdésnek vitatásába. Egyebek közt azt is megjegyzette, hogy, ha a' Törvényhozó kamarák magokat ezen dologba belé avatván a' számkivettetteknek visszahivattatását forma szerént meghatároznák, a' lenne belőlle, hogy az ő határozásoknak még a' Bonaparte Familia is hasznát venni akarná.

Nagy Britannia.

Lord Landsdown azt kívánván a'

felső házban a' Ministerektől, hogy terjeszszék ezen ház' elejébe a' két Anglusoknak (Arbuthnotnak és Armbrusternek) az Amérikiak által lett megölettetéseket illető irásokat, visszavettette a' kívánsága, illy okon, hogy a' nevezett Anglusok az ő elfogattatásokkor valósággal az *Indusok'* szolgálatjában voltak, következésképpen minden jussokat elvesztették az eránt, hogy a' haza az ő ügyeket felvehesse. — A' Ministerekkel ellenkező rész nagyon bekételenkedik a' felső háznak ezen határozásáért.

A' gyapjufonók Carlisle városában nem rég' nagy támadást tsináltak, 's minnekutánna sok házak ablakait beverték 's egyéb efféle gorombaságokat elkövettek volna, végre tanátsot ültek 's azt határozták, hogy kérelmet terjeszsenek a' Régens Princz elejébe, azeránt, hogy őket minnyájokat küldje Amerikába.

Amérikából, név szerént New-Yorkból minden órán várták egy gőz-hajónak *Liverpoolba* való megérkezését, 's mint mondják ezen túl rendesen fognak a' gőz-postahajók járkálni Nagy Britannia és Amerika között.

Május' 17 - dikén a' felső házban is lefolyt a' R. Catholicusok' ügyét illető kérdés felett való vetekedés. Az ő részekről való jóvallást Gróf Donoughmore tette; sokáig folyt a' beszélgetés. Végre voksolás tett határozást. A' jóvallásnak 106 - ton fogták pártját; 147 - ten mondtak ellene; melly szerént itt se' győzedelmeskedhettek annak pártfogóji. Lord Liverpool, Hertzeg Wellington, és az Anglus vallású Püspökök többire majd mind ellene szegeztek magokat a' Catholicusok' telyes politikai jusokkal való felruházatásának.

Azon expeditzióon kívül, melly a' tengeren fog az északi égsark felé elevezni, hogy még egyszer megpróbálja, hogy valyon lehet-e a' Baffing öble 's a' Behring' útja között vizen való közösülést

találni, az idén a' szárazon is próbát fog a' Hudson öble' északi részeiről tenni egy más expedízió. Már erre is ki vagy-nak neveztetve az emberek. Hogy ezen sok próbának csak lenni fog már valaha valami jó resultatuma, egyebek közt azért is remélni lehet, hogy *Hearne* és *Mackenzie* nevű Anglus utasok, ezen északi partok mellett, egymástól nagyon mesz-szelévő pontokon vizet láttak volt.

Spanyol Ország.

Madridból néhány napoktól fog-va mind kedvező tudósításokat olvastunk vala némely levelekben: Ilyenek valának: hogy a' Párisi *Journal des Debatsnak* egy magános levelezője azt írta hozzá Madridból Máj. 5-dikén, hogy oda Bue-nos-Ayresből követek érkeztek volna, oly ajánlástétellel, hogy a' La-Plátai tarto-mányok a' Királynak alája akarják adni magokat, ha nekik Nemzeti képvisele-tet, 's a' kereskedés' és vámfizetés' dol-gában az anyahzával egyenlőséget en-ged, 's a' maga familiájából egy Vice-Királyt küld. Kár, hogy azon Ujságle-velek, mellyek ezen dolgot nevezett Frantzia Ujságból kivették, a' hitelessé-gét nagyon kétségbe hozták azon meg-jegyzés által, hogy a' Londoni levelek egy szóval se' emlékeznek felőlle. — Ilyen örvendetes a' *Renovales* nevű, ele-inten pártos, de azután a' Király' hűsé-gére visszaállott Generálisnak Capitula-tziója is, melynek fő pontjai ezek: Gene-rális Renovales a' Királyi tisztek' kezébe adja azon hajókat, mellyekkel a' maga expedízióját Angliából Amérikába vitte, az azokon lévő munitzióval egyetemben; a' Királytól botsánatot nyernek a' Reno-válessel lévő tisztek, úgymint: Két Ober-ster, két Oberslajtnánt, egy hadi biztos, két Polgári Ágens, két tengeri tiszt, egy

Ágyuskapitány, 11 egyébféle Kapitány; Generális Renovalesnek megengedettik a' Spanyol Országba való visszatérés, a' hol oly penziót kap, melly az ő fizetésé-nek felét vagy legalább kétharmadát te-gye; ő, a' Státusban mindenféle hivatalokra felvétethetik; végre mind azoknak a' tisz-teknek, a' kik ellen ő miatta Spanyol Or-szágban per indíttatott vala, nyugalom engedtetik. — Ezen kedvező tudósítások között fordul továbbá a' Madridi levelek-ben elő, hogy azon Kötésben, a' mely-nek ereje szerént Spanyol Ország a' Flo-ridákat az Északi Amériikai Egygyesült Stá-tusoknak által engedte, meghatározott kifejezésekkel eléfordúl ezen *Clausula*: hogy az Egygyesült Státusok a' Spanyol Királyt a' magok elpártolt tartományai' legitimus Urának lenni megesmerik, 's azon, hogy a' mostani tengeri ragado-zás' systemája megszűnyön, minden ere-jekkel rajta lesznek. — Mások ezen *Clau-sulát* úgy magyarázzák, hogy az Egy-gyesült Státusok csak addig ígérték, hogy a' Spanyol Király' Amériikai Uralkodását megesmerni 's az ő elpártolt tartományai'eránt neutralitást tartani fognak, míg N. Britannia is hasonló neutralitást tart.

B é t s.

Császár és Király ő Felsége kegyel-mesen méltóztatott Királyi Consiliarius, 's a' Fels. Udv. Magyar Cancellariánál Ud-vari Titoknok Mélt. Fületinezi Kelen Ádám Urat, a' Sz. István Rendje' Can-cellistáját, 's N. Vasvár, Honth és Arad Varmegyék Assessorát, számos esztendőktől fogva való hűséges és hasznos szol-gálatait 's ezek által megbizonyított tehe-tégeit tekintvén, ugyan az említett Ud-vari Fels. Cancellariánál valóságos Udva-ri Consiliáriussá és Referendáriussá ki-nevezni.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Jun. 1-ső napján 248 $\frac{1}{2}$ — 2-dikán 248 $\frac{2}{3}$ — 3-dikán 248 $\frac{1}{2}$ —

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Fehérvári Nemzeti Jászó Társaság eránt elterjedett köz meg elégedés arra bírta a' Budai fő Nemességet, hogy a' Theátrumi Directiótól kikérné, hogy ezt a' derék Társaságot Budán is játszattassa. Ezen hazafui kívánságnak tellyes készséggel eleget tett az Igazgatás, 's így tegnap a' Budai várbeli Theátromban a' Magyar Társaság elő adta ezen Játékot: „Szaszen Julius, vagy az Igasság Szerető Minister“, fordította Ns. Vass István; és a' Fő Városnak nagy lelkű Lakosit olly kedves megelégedéssel töltötte el: hogy az egész Publikum különös tetszését mind a' részeknek mind az egész Játéknak végével tapsolással, és szóval kijelenténé.

* * *

Jósef Császári Királyi Fő Herczeg, Országunk' Nádor Ispánnya azt óhajtott, hogy a' Nemzeti Muzzeum Technologiai Gyűjteménnyel is szaporittatnék. Ezt meg értvén Ns. Keesz István Ur a' Cs. K. Fabrikák Inspectiojánál lévő első Commisziarius, azt a' szép ajánlást tette, hogy a' maga költséges, 's Tudományos rendezetett Technologiai Cabinetjét, melly 9,000 külömbkülömbféle példából áll, Magyar Országunk által engedné: ha az ő Magyar, és Német nyelven készült leírásának kiadására, vagy előre való költéség, vagy 20 frtal V. Czéd. való előrefizetés fogna adattatni a' nyolczad rétből három kötetekre osztott munkáért, mellynek ajánlását a' Tisztelt Cs. Kir. Fő Herczeg méltóztatott elfogadni. — Ezen úton a' Magyar Nemzet egy jeles Technologiai készületet nyerne, 's a' leírás által minden Fabrikai műveknek isméréteré juthatna. Azért a' Nagy Méltóságú Magyar Királyi Helytartó Tanács méltónak tartot-

ta, hogy 1818-ban December' 9-dikén minden Törvényes Hivatalokhoz botsátott köz Levele által buzgón ajánlaná. Tsak ugyan nem lehet kimagyarázni azt a' nagy hasznot, mellyet ezen munka a' benne megmagyarázott Gyűjteménnyel együtt szereshetne Hazánkban a' mezei Gazdáknak, kézi Mestereknek, Fabrikásoknak, és Kereskedőknek. Azért valóban méltó volna, hogy mind a' Községek, mind magános tehetős Személyek akár Német, akár Magyar Nyelven meg szereznék; annyival is inkább, mivel a' 3 kötetnek előre fizetésbéli ára a' munkának nagyságához képest igen tsekély (20 forint Váltó Czédulában) mellyet kiki vagy a' Nemes Vármegyék, vagy Városok Tisztsegeinél, vagy Pesten akár Királyi Tanácsos Miller Ferdinand Urnál a' Nemzeti Muzzeum Directoránál, akár Eggenberger Jó'sef Könyváros Urnál letehetne. Ezen dolognak érdemét meg fontolván Tek. Feilner Benedek Ur Szabad Királyi Pest városának Polgár-Mestere, e' tárgyat mind a' Tanácsban, mind a' Választott Polgárok gyűlésében olly hathatósan elő adta, hogy a' Tanácsnak minden Tagjai, és a' Választott Polgárok közül 87-en ezen könyv vevői közé magokat feljegyezték, úgy hogy ezen kövételre méltó szép hazafi tett által 1860 Forint gyűlt magában Pest Szab. K. Városában. Különös tiszteletet érdemel Nagy Méltóságú Avakumovics István, Temesvári Ó Hitü Püspök Ur ő Excellentiájának jeles példája is, a' ki ezen közhasznú célra 900 Rfkat küldött.

Spanyol Ország. (folytatás)

A' mi a' Veneczuelai hadakozást illeti, ezeránt is nagyon örvendetes hírek terjedtek vala el Madridból. A' mondott, hogy Morillo a' Kir. seregekkel a' táborozást nagyon szerentsésen elkezdvén, az Apure vizén által ment, 's

azon térségekre is előnyomult volna, a' hova őket az insurgensek telyességgel nem is várták volna. — Kár hogy nem sokáig folytathatták ezen utóbbi örvendetes tudósításokat a' Madridi levelek. A' Londoni újságok szerint nagyon véletlenül ütött-ki a' Morilló szerentsésen kezdett munkája. Úgy látszik (így szólnak ezek), hogy az insurgens vezérek feltett czéllal vonták vala vissza magokat Morilló előtt az *Oronoco* vizéhez, tsak azért, hogy ötöt a' partok mellől az Ország' belső részére tsalván, Mac-Gregornak 's Oberster *Englischnek* könnyebbé tegyék a' partra való kiszállhatást.

Hogy *Morillót* szerentsétlenség érte, azért nem hozhatjuk kétségbe, hogy a' Londoni *Kurir* és *Chronicle* megegyezve írják, a' kik talám ennél egyebet megegyezve soha se' irták. Ők *Mártzius'* 9-dikére teszik a' napot, mellyen *Morilló* megveretett. *Patz* nevű insurgens vezér verte-meg. A' vesztese 600 emberekből állott, kik közzül 200-zan fogságra estek. Részint ezen megveretetés, részint az eleségnek szük volta miatt, *Generális Morilló* ismét a' part felé kezdett hátrálni, de *Patz* beérte és ismét megverte. A' Patrióta seregek valami egy hónapnyi idő alatt nagyon meg erősödtek a' jó készületű, *Anglus* önkéntvállalkozottaknak oda érkezésével.

Tudományos Jelentes.

Előre tisztelettel figyelmetessé kívánjuk tenni az érdeemes Magyar Olvasó Publicumot arra: hogy az Ifjabb *Anacharsisnak* Görög Országban tett utozását — mellyben a' nagy érdemű és szélesen ki terjedett tudományáról 's szép izléséről igen esméretes *Barthelemey* Ur, a' régi Görög Orzágnak régiségeit; tudományos, erkölcsi és Vallásos állását; politicalai és törvényes alkotmányait; szokásait és ki pallérozódásának grádussát, gyökeresen, mély bé-látással és az életre alkalmaztathatólag le-irta — szép tudó-

mányú, jó izlésű és a' nyelvekben jártas buzgó *Hazánkfiá Deáki Sámuel* Ur *Kolos-várt* Erdélyben, *Francziából* és *Németből*, a' jobb ki-adások szerént, magyarra fordítani el-kezdette, és már egynéhány darabok nyomtatás alá készen is vagnak. A' fordítás jó, könnyű és értelmes tiszta magyarsággal, erőltetés nélkül való. A' Szerző *Lelke* és *Geniussa*, a' dolog valóságával együtt több helyeken el-vagnak tanálva, tanít és gyönyörködtet-is. És hogy a' Munka belső becséhez annál illendőbbben jelenhessen-meg a' Közönség előtt, e' végre az érdeemes Fordító és Tit. Tudós *Kolosvári Ref. Professor Méhes Sámuel* Ur, több Tudományokat és *Kedves Hazánk' Literaturáját* szívből tisztelő nagy érdemű *Hazánkfiainak* segedelmek által, új és szép betűket öntettek itt *Bécsben* *Strausz* Ur által, a' mellyekkel a' munka nyomtatása rövid idő alatt el is fog kezdődni. Reményleni lehet: hogy tisztelt *kedves Hazánkfiainak*, és az őket pártfogó érdeemes Uraknak dicséretes *Buzgóságok*, a' bölcs *Barthelemey* említett igen hasznos munkáját, úgy adja Magyar *Hazánkfiainak* anyai nyelveken kezekbe, hogy az abban uralkodó szép és pallérozott *Szabad Lélek* a' lehetőségig kitetszhessék 's ez által hazai gyenge *Literaturánk* valóságos nyereséget kapjon; és a' magyar pallérozódást, 's fellyebb emelkedést becsülő 's tisztelő igaz *Hazánkfiái* is ennek a' nyereségnek velünk együtt szívekből fognak örvendeni. Későbbre nem mulasztjuk-el az érdeemes *Olvasó Publicumnak* e' munka bővebb lefordításáról, kinyomtatásáról, és megszerzése módjáról környül-állásosabb tudósításunkat is megtenni.

* * *

Igazítás. — Némely *XLII-dik* számú *M. Kurir'* 332-dik levéllapja' első hasábján, alól a' 9-dik sorban, *megigértettek* helyett, így kell olvasni: *megértettek.*